

Högskolan i Örebro
Institutionen för samhällsvetenskap
Avdelningen för psykologi
C-uppsats

Den onda föräldern

-attributionsmönster i sociala utredningar-

Psykologi PBK (41-60p)
VT 1997

Författare: Maria Eriksson
Hanna Wiesel
Handledare: Bo Edvardsson

Den onda föräldern - attributionsmönster i sociala utredningar^{1,2}

Maria Eriksson & Hanna Wiesel

Högskolan i Örebro, Institutionen för samhällsvetenskap, avdelning för psykologi

SAMMANFATTNING

Syftet med denna studie är att undersöka hur attributioner används inom förföljande socialt arbete. Resultatet som framkom kopplades till tidigare studier om förföljande strategier och teori om monsterföräldrar.

Utifrån attributionsteori konstruerades 16 analysbegrepp för attributioner. I utdrag på tre till fem sidor från fyra stycken förföljande sociala utredningar har attributionerna genom textanalys klassificerats och kategoriserats. Textanalysen delades in i hel- och delanalys som genomfördes i tre faser, klassificering, mönster och teoretisering. Först gjordes en individuell analys där attributionerna i respektive utredning klassificerades och deras mönster kartlades. Därefter gjordes en komparativ analys av de attributionsmönster som framkommit inom respektive utredning.

Resultatet visade på en konstruktion av onda föräldrar i texten genom användandet av attributioner vilket tydligt framkom av attributionsmönstren. Attributionerna fyller olika funktioner. Exempelvis används kausal- och egenskapsattributionerna främst för att beskriva och diskreditera föräldrarna. Relationsattributionerna används för att illustrera föräldrarnas brister på positiva relationer. Föräldrarna diskrediteras genom beskrivning av barnens påstådda negativa dåtida/nutida/framtida situation samt barnens negativa egenskaper. Förkomsten av bl.a. negativa attributioner, bristen på klientperspektiv och bristen på osäkerhet i textens formulering tyder på ett förföljande arbetssätt.

I vår studie har tre huvuddrag framträtt för hur attributioner, förföljande strategier och teorin om monsterföräldrar samverkar:

- Attributioner används för att konstruera monsterföräldrar.
- Förföljande strategier används mot monsterföräldrar.
- Attributioner används som verktyg inom förföljande strategier.

Nyckelord: Social utredning, attribution.

¹ Vi förutsätter att de som får tillgång till denna uppsats hanterar den med största ansvar och omdöme. Efterforskning för att försöka identifiera klient och utredning får absolut inte förekomma.

² Uppsats i psykologi, PBK (41-60p), VT 1997

Handledare: Bo Edvardsson

The evil parent - the pattern of attribution in social services investigations^{1,2}

Maria Eriksson & Hanna Wiesel

University of Örebro, Department of social science, Psychology section

ABSTRACT

The purpose of this study is to explore how attributions are used in persecutory social services investigations. The outcome of the study was put in relation to earlier studies of persecutory strategies and hunting the monster theory.

In order to analyze the pattern of attribution in four persecutory investigations, 16 attribution-concepts were constructed. The attributions were classified and categorized through a textual study. The study was divided into three parts. The first step contained an individual analysis of the attribution pattern in each investigation. The results of the individual analysis were put in relation to each other in a comparative analysis.

The result of the attribution pattern showed a clear construction of evil parents in each investigation. The identified attributions have different functions. Causal-, and characteristics attributions are used to describe and discredit the biological parents. Relational attributions are used to describe the parents lack of positive relations. The parents are discredited when the childrens alleged historic/current/future situation is described as negative. By describing the childrens characteristics as negative the parents are discredited and blamed. The presence of negative attributions, the lack of presenting the clients perspective and the lack of uncertainty in the text indicates a persecutory method of working.

Our conclusion is that:

- Attributions are used to construct the image of evil parents.
- Persecutory strategies are used against the evil parents.
- Attributions are used as instruments in persecutory strategies.

Keywords: Social services investigation, attribution

¹ We presume that those who have access to this essay handles it with responsibility and judgement. Inquiry of the identity of the clients whom the investigations concern is not allowed.

² Advanced course (41-61p) paper in psychology. Spring term 1997.

Supervisor: Bo Edvardsson

FÖRORD

Vårt arbete med uppsatsen har varit tidskrävande men lärorikt. Att arbeta med material som berör barn och familjers olika öden är både intressant och påfrestande. Ämnet vi har berört är aktuellt och vi hoppas att vår uppsats inte blir den enda på området. Att den ska bidra till fördjupad kunskap.

TACK:

Till Bo Edvardsson för tips och idéer samt det stöd du gett oss.

Till Mike och Måns som vi försakat men som ändå stått ut med oss under uppsatstiden.

Till varandra för att vi stått ut med varandra och fortfarande är vänner.

Till de familjer i utredningarna vars öden berört oss.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte	2
2.	TEORI	2
2.1	Förföljande strategier	2
2.2	Attributionsteorins historik	4
2.3	Attributionsteori	5
2.3.1	Fundamentala attributionsfelet	7
3.	METOD	7
3.1	Urval	7
3.2	Arbetets tre faser	8
3.3	Fördelar med metoden	8
3.4	Nackdelar med metoden	8
3.5	Konstruktion av analysbegrepp	8
4.	RESULTAT	11
4.1	Individuell analys utredning nr 1	11
4.2	Individuell analys utredning nr 2	17
4.3	Individuell analys utredning nr 3	23
4.4	Individuell analys utredning nr 4	29
5.	SLUTDISKUSSION	36
5.1	Komparativ analys utifrån analysbegrepp	36
5.2	Samverkan mellan attribution och förföljande strategi	39
5.3	Komparativ analys utifrån kontextuell bedömning	41
5.4	Konstruktion av monsterföräldrar	41
6.	SLUTSATS	42
7.	LITTERATURLISTA	43
BILAGA	Utredningstext och attributionsanalys - utredning 1	1:1-10
	Utredningstext och attributionsanalys - utredning 2	2:1-11
	Utredningstext och attributionsanalys - utredning 3	3:1-10
	Utredningstext och attributionsanalys - utredning 4	4:1-10